

I. Omgevingsanalyse

Afbakening van het beleidsveld stedenbeleid

- Naast de andere bevoegdheden van de minister, Wonen, Energie en Sociale Economie, zijn ook tal van bevoegdheden van de andere ministers relevant voor het stedenbeleid zoals ruimtelijke ordening, welzijn, cultuur en openbare werken.
- Artikel 6, §1, VIII, 10° van de bijzondere wet bepaalt dat de gewesten en de federale overheid elk bevoegd zijn voor de financiering van de opdrachten, uit te voeren door de steden en gemeenten in de materies waarvoor zij respectievelijk bevoegd zijn. De Vlaamse overheid is bevoegd voor het merendeel van de materies die gevat worden in het stedenbeleid. Zij is dan ook de logische overheid om een gecoördineerd en samenhangend stedenbeleid te voeren dat betrekking heeft op een brede waaier van beleidsdomeinen

Kerncijfers steden

- In 2004 werd de Stadsmonitor ingevoerd. Dit strategische instrument, ontwikkeld onder impuls van het Vlaamse stedenbeleid, maakt het mogelijk om maatschappelijke ontwikkelingen op te volgen en na te gaan hoe de steden evolueren op het vlak van leefbaarheid en duurzaamheid.
- De volgende analyse gaat dieper in op de evoluties op het vlak van stadsvlucht, dualisering en leefbaarheid, economie en werkgelegenheid. Ook de mate waarin het democratische draagvlak in de steden of de betrokkenheid van de inwoners is vergroot, wordt onder de loep genomen. Tot slot wordt bekeken of de steden erin geslaagd zijn hun bestuurskracht te versterken.
- De data van de Stadsmonitor zijn voor deze omgevingsanalyse aangevuld met die van andere relevante studies.

Demografische evoluties in de steden

- Ongeveer een kwart van de Vlaamse bevolking woont in één van de 13 centrumsteden.
- Bevolkingsaangroei
 - > Vrijwel alle centrumsteden zien hun bevolking de jongste jaren toenemen. De bevolkingsaangroei tussen 1999 en 2007 was in de grootsteden iets sterker dan het Vlaamse gemiddelde. De aangroei in de overige centrumsteden was echter iets lager dan het Vlaamse gemiddelde.
 - > De officiële bevolkingscijfers zijn een onderschatting van de werkelijke stadspopulatie. De wetgeving bepaalt immers dat personen die ingeschreven zijn in het wachtregister niet mogen worden meegeteld in het bevolkingscijfer van de gemeente. Het gaat hierbij om alle personen waarvan de asielprocedure nog in behandeling is.
 - > De steden met grote onderwijsinstellingen (bv Antwerpen, Gent, Leuven en Hasselt) trekken steeds meer studenten aan, die in de stad tijdelijk komen wonen. Op de woonmarkt wordt de studentenpopulatie een niet te onderschatten groep met specifieke wooneisen, ook inzake samenleven in de wijk.
 - > In 2007 kenden alle steden met uitzondering van Kortrijk en Oostende een natuurlijke aangroei. Het geboorteoverschot was het grootst in Leuven, Mechelen, Genk en Antwerpen. De nataliteit kende een dieptepunt in 2001. Vanaf dan stijgt het aantal geboortes in alle steden. De stijging tussen 2001 en 2007 is het sterkst in de grootsteden Antwerpen en Gent (+21%). Daarna volgen de centrumsteden (+11%). De gemiddelde toename voor de overige gemeenten in Vlaanderen bedraagt 6%.
 - > De groei van de stadsbevolking is mede toe te schrijven aan immigratie uit het buitenland, die zich in de steden sterker doorzet dan in de rest van Vlaanderen. Het aantal Belgen dat de steden verlaat is in de meeste steden nog steeds groter dan het aantal Belgen dat er komt wonen. Enkel in Aalst, Hasselt, Oostende en Roeselare is dit niet het geval.
- De meeste steden hebben het nog steeds moeilijk om jonge gezinnen aan te trekken.
 - > Dit geldt voor Antwerpen, Brussel, Gent, Leuven, Mechelen, Oostende en Turnhout. Jonge gezinnen uit het buitenland trekken wel naar deze steden. Enkel Aalst, Sint-Niklaas en Roeselare hebben een positief migratiesaldo voor jonge gezinnen. Sint-Niklaas en Roeselare trekken zowel van overige gemeenten als vanuit het buitenland jonge gezinnen aan. Voor Aalst wordt de positieve trend voornamelijk verklaard door immigratie uit het buitenland.
 - > Aalst, Antwerpen, Gent, Hasselt, Leuven, Mechelen en Turnhout trekken wel jongvolwassenen (20-29j) aan. Het is een belangrijke uitdaging om deze jongvolwassenen in de stad te houden wanneer zij een gezin stichten.
- Mensen in de leeftijdscategorie 45- 65 jaar, ook wel medioren genoemd, worden vaak gezien als mensen met enige financiële armslag (zijn dus belangrijk voor de financiële draagkracht van de steden).
 - > Enkel Oostende kent elk jaar tussen 1997 en 2006 positieve migratiecijfers voor medioren.
 - > Antwerpen, Brussel, Gent, Kortrijk, Leuven en Mechelen kennen tussen 1997 en 2006 een negatief migratiesaldo van medioren. Dit is vooral te wijten aan het negatieve interne migratiesaldo (minder verhuisbewegingen van een andere Belgische gemeente naar de stad dan omgekeerd).
 - > De overige centrumsteden kennen wisselende, maar meer dan gemiddeld positieve cijfers. De laatste jaren zijn de migratiecijfers in al deze steden positief. In Aalst, Brugge, Hasselt en Turnhout is ook de interne migratie (vanuit een andere stad in België) positief. In Genk en Sint-Niklaas wordt de positieve eindbalans enkel verklaard door de migratie uit het buitenland.
- Een opvallend kenmerk van de stedelijke bevolkingssamenstelling is het grote aandeel van de niet-actieve bevolking. Met bijna een derde 60-plussers is dat bijzonder groot in Oostende.

- De buitenlandse inwijking
 - > is de laatste jaren een opvallende stijging merkbaar van het aantal Nederlanders dat zich in de Vlaamse centrumsteden en Brussel komt vestigen. Deze trend komt in bijna alle steden voor. Enkel Oostende en Roeselare kennen geen echte stijging.
 - > De groei van het aantal inwijkelingen uit Maghreb-landen kende een hoogtepunt rond 2002. Daarna viel de groei in bijna alle steden terug, al blijft de migratie van deze groepen naar de steden nog erg hoog. Brugge en Oostende zien weinig inwijkelingen uit Maghreb-landen.
 - > Voor de inwijking uit Oost-Europa (o.a. Roemenië en Bulgarije) is er vooral een stijging in Antwerpen, Brussel en Gent, maar ook in Brugge, Kortrijk en Leuven is er een lichte groei.
 - > Leuven en Antwerpen tekenen dan weer een opmerkelijke stijging van (hoogopgeleide) Aziatische inwijkelingen op
- De gezinsgrootte in de stad nam de voorbije jaren gestaag af. Een gemiddeld stedelijk huishouden bestaat uit 2,1 personen.
 - > In de steden zijn er opvallend meer alleenstaande jongvolwassenen en personen van middelbare leeftijd dan het Vlaamse gemiddelde.
 - > Sinds 2001 stijgt het aandeel jongvolwassenen dat samenwoont met een partner wel opnieuw in de grootsteden (vooral in Antwerpen).
 - > Alleenstaande ouders met kinderen zijn in de bevolking substantieel toegenomen. In de grootsteden Antwerpen en Gent is dat meer uitgesproken dan in de rest van Vlaanderen.
 - > Jongvolwassenen in de stad wonen minder lang bij hun ouders dan in de rest van het Vlaamse Gewest.
- De bevolkingssamenstelling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kenmerkt zich door een hoog aantal alleenstaanden en het fenomeen van gezinsverdunding. Nog opvallende kenmerken zijn:
 - > een groot aandeel inwoners van vreemde nationaliteit,
 - > een jonge leeftijdsstructuur
 - > een stijging van het aantal 80-plussers.

Goed opgeleide en goed verdienende bewoners verlaten Brussel nog steeds. Brussel kent een groot verloop van de bevolking als gevolg van een sterke inwijking in combinatie met een sterke uitwijking. Meer dan 50% van de uitwijking uit Brussel gaat naar de Vlaamse rand.
- Belangrijke motieven om de stad te verlaten zijn woninggerelateerde motieven zoals een eigen huis kopen of bouwen, de woning is te klein, te hoge huurprijs, te weinig comfort en persoonlijke motieven, o.a. huwelijk, samenwonen, gezinsuitbreiding, terug naar de streek van herkomst.
- Bij de vestigingsmotieven spelen 'de nabijheid bij het werk' en 'de grootte van de woning' de belangrijkste rol.
- Mensen die in een stad wonen, kijken anders naar de stad dan mensen die in een landelijke omgeving wonen.

Economische aantrekkingskracht van de steden

- Een kwart van de ondernemingen in Vlaanderen bevindt zich in de centrumsteden.
- Ook 37% van de oprichtingen vindt plaats in de centrumsteden.
- Economische specialisatie
 - > Stedelijke gebieden profileren zich steeds meer op sectoren met een bijzondere dynamiek, zoals diensten en detailhandel. Het is wenselijk dat het stedelijk economische weefsel een evenwicht kent tussen specialisatie en diversificatie, maar vooral ook dat de top 5-sectoren in de stad (verschillend stad per stad) het in termen van werkgelegenheid economisch goed doen. In 2006 zorgen de 5 belangrijkste economische sectoren per stad voor 53% (Turnhout, Gent en Roeselare) tot 66% (in Hasselt) van de private werkgelegenheid. Groot- en kleinhandel behoren in de meeste steden tot de top vijf sectoren inzake werkgelegenheid.
 - > In 2006 werd vastgesteld dat de sector van de zakelijke dienstverlening (boekhoudkantoren, uitzendbureaus, schoonmaakbedrijven, consultancy bureaus e.d.) de grootste werkverlener is in de Vlaamse centrumsteden. De groei van het aantal jobs in deze sector (2000-2006) verliep parallel met een afname van de werkgelegenheid in de industrie.
 - > In steden die zich economisch specialiseren, is de werkgelegenheid afhankelijk van een beperkter aantal sectoren. Dat is het geval in Hasselt, Oostende, Leuven, Brugge, Genk en Aalst. Het aandeel van de bouwsector in de werkgelegenheid is sterk gestegen in Aalst, Hasselt, Kortrijk, Roeselare en Sint-Niklaas. De horeca is dan weer erg belangrijk in steden zoals Brugge en Leuven.
 - > Het aandeel werknemers in kennisintensieve en creatieve sectoren geeft het aandeel werknemers in kennisintensieve en creatieve sectoren weer op het totale aantal werknemers in de stad. Dit is gebaseerd op een uniforme Eurostat- en Oeso-classificatie. Leuven, Kortrijk en Gent kennen bijgevolg het hoogste aandeel werknemers in kennisintensieve en creatieve sectoren. In vergelijking met Vlaanderen kennen de steden een hoger aandeel werkgelegenheid in kennisintensieve en creatieve sectoren. Hasselt en Sint-Niklaas scoren vooral lager op het vlak van werkgelegenheid in de (medium) hoogtechnologische industrie.
- Ondernemerschap
 - > De netto-aangroei van stedelijke ondernemingen is een belangrijke aanduiding voor een bloeiend ondernemingsweefsel. Voor een aantal centrumsteden is de netto-aangroei van ondernemingen positief over de ganse periode 2002-2006 (Gent, Hasselt, Leuven, Mechelen en Roeselare). Enkel in Aalst is er zowel in 2002, 2004 als 2006 een afname van het aantal ondernemingen tegenover het voorgaande jaar. De netto aangroei blijft in de centrumsteden iets groter dan gemiddeld in Vlaanderen. Opvallend is dat het aantal ondernemingen nog sterker toeneemt in de stadsrand en de verstedelijkte gemeenten met industriële activiteiten en een stijgende bevolking.

- > Het aantal startende ondernemingen geeft een indicatie van het ondernemingsklimaat, maar misschien nog belangrijker is de overlevingsgraad van starters. Gemiddeld is 80% van de in 2003 opgestarte bedrijven 5 jaar later nog steeds actief. Leuven kent met 84,4% de hoogste overlevingsgraad. In Sint-Niklaas (77%) is de overlevingsgraad het laagst. De overlevingsgraad is in 2008 tegenover 2004 gemiddeld met 2,5 procentpunten gedaald. Voor alle centrumsteden behalve Brugge en Leuven is er een daling van de overlevingsgraad. De sterkste daling is er in Sint-Niklaas, Kortrijk, Gent, Mechelen, Hasselt en Aalst. De overlevingsgraad is sterker gedaald bij eenmanszaken.
- > De economische groeikracht geeft in belangrijke mate aan hoe sterk de ondernemingen in een stad staan op de markt en wordt uitgedrukt in termen van evolutie van omzet, toegevoegde waarde en investeringen, en dus van de bijdrage tot welvaartscreatie. De economische groeikracht van een gemiddeld bedrijf in de stad is gestagneerd of zelfs gedaald tussen 2000 en 2006. Algemeen kent een gemiddeld bedrijf in de stad wel een behoorlijk goede zelffinancieringsgraad, wat hen een buffer geeft in economisch moeilijke tijden.
- > Twee derde van de buitenlandse investeringen in België in 2007 vonden plaats in de tertiaire - of de dienstensector. Antwerpen, Brussel, Vlaams- en Waals-Brabant namen 83% voor hun rekening. Dit toont aan dat steden in grote mate aantrekkelijk zijn voor buitenlandse investeringen in de tertiaire sector.
- Arbeidsmarkt
 - > De steden hebben een groot aandeel in de werkgelegenheid in Vlaanderen. Het aandeel stedelijke arbeidsplaatsen in de medium- en hoogtechnologische sector bedraagt 43 %, in de creatieve sector 54 %, de kennisintensieve diensten 50%, de quartaire sector 45%, de tertiaire sector 43% en de secundaire sector 29%. Ongeveer de helft daarvan concentreert zich in de grootsteden Antwerpen en Gent. In 2005 werkten in Gent, Hasselt, Kortrijk, Leuven en Turnhout meer mensen dan er mogelijke arbeidskrachten wonen. In Antwerpen, Brugge, Genk, Mechelen en Roeselare lag dit tussen de 90% en 100%. Aalst, Sint-Niklaas en Oostende scoorden zwakker dan de andere steden, maar toch nog altijd beter dan het Vlaamse gemiddelde.
 - > Hoewel de steden veel jobs bieden, ligt de werkloosheidsgraad in de meeste steden boven het Vlaams gemiddelde. Vooral de vrij slechte situatie van de grootsteden Antwerpen en Gent en de steden Genk en Oostende valt op. Laaggeschoolden en allochtonen maken in de steden verhoudingsgewijs een groter deel uit van de werklozen dan gemiddeld in Vlaanderen. Door de economische crisis is er bovendien een toename van de werkloosheid. Mannen, jongeren en schoolverlaters worden het eerst getroffen.

Kansarmoede in de steden

- Verhoudingsgewijs tellen de centrumsteden meer financieel kwetsbare inwoners. De kloof tussen de hogere en de lagere inkomens is er de voorbije jaren nog toegenomen. In Hasselt, Brugge en Leuven is de inkomensongelijkheid groter dan in Vlaanderen, in de andere steden niet.
- Het aandeel leefloners ligt in de centrumsteden boven het Vlaams gemiddelde.
 - > In Antwerpen en Gent is dat respectievelijk 1% en 1,5% t.o.v. hun bevolking. In 2007 stonden beide steden in voor de ondersteuning van 35% van de leefloners in Vlaanderen. Voor de overige centrumsteden bedraagt dit 20%.
 - > Het aantal leefloners kent tussen 2002 en 2007 de sterkste stijging in het stedelijk gebied rond Brussel (+45%) en in Gent (+27%). Antwerpen kent een lichte daling van 2%, terwijl er in de overige centrumsteden een gemiddelde daling is van 5%. De rest van de gemeenten in Vlaanderen kent een gemiddelde daling van 10%.
 - > Uit een studie 'Stad in werking' van de stad Gent bleken vooral jongeren en personen van niet- Belgische origine in het leefloonstatuut te zitten.
 - > Verwacht wordt dat in de steden opnieuw een stijging kan optreden van het aantal leefloners. Dat kan zowel een gevolg zijn van de impact van de crisis op de werkgelegenheid als het gevolg van de regularisatiegolf
- 36% van de niet-werkende werkzoekenden in 2007 bevond zich in de steden, waarvan 21% in de grootsteden Antwerpen en Gent en 15% in de overige centrumsteden. Laaggeschoolden en mensen van niet-EU origine zijn hierin oververtegenwoordigd. Allochtonen lopen een hoger armoederisico, hun scholingsgraad is lager en hun arbeidsmarktpositie minder gunstig. Op het vlak van hun arbeidsdeelname scoort Vlaanderen zelfs het slechtst in de EU.
- Ongeveer 25% van de rechthebbenden op een voorkeursregeling in de ziekteverzekering en 30% van de ouderen met financiële noden woont in de centrumsteden, waarvan iets minder dan de helft in de grootsteden. Het aantal personen met inkomensgarantie voor ouderen of een gewaarborgd inkomen voor bejaarden is het sterkst in de steden. In Antwerpen en Gent met 6%, in de overige steden met 11%. In de overige gemeenten in Vlaanderen is er een daling met 5%. Ook het percentage stedelingen dat kampt met overmatige schuldenlast, ligt in de centrumsteden boven het Vlaamse gemiddelde
- Het aantal geboorten in kansarme gezinnen is sterk geconcentreerd in de grootsteden (42%) en de overige centrumsteden (16%). Vooral het aandeel van Antwerpen is de laatste jaren toegenomen. En nog opvallend voor de steden: van bijna zes op de tien kinderen geboren in een kansarm gezin heeft de moeder bij haar geboorte niet de Belgische nationaliteit.
- De scholingsgraad tussen de steden is zeer verschillend. In de meeste steden ligt de schoolse vertraging hoger dan in Vlaanderen. In Antwerpen, Gent, Mechelen, Genk en Oostende loopt de schoolse vertraging in het beroepsonderwijs op tot 70% en meer. Ook het percentage GOK-leerlingen (dat zijn leerlingen die aan één of meerdere van de gelijkenkansen indicatoren voldoen) in het basisonderwijs ligt gemiddeld 10 procentpunten hoger dan in Vlaanderen. In het secundair onderwijs is dit verschil minder groot.
- Kansarmoede is in Vlaanderen een belangrijk stedelijk fenomeen. Uit de kansarmoede-atlas van Kesteloot7 blijkt dat de toename van kansarmoede zich vooral voordoet in de rand van grootstedelijke centra, terwijl de kernstad zelf een daling kent. Buurten in moeilijkheden zijn voornamelijk te vinden in de 19de-eeuwse arbeidersgordels van de grote steden. Die buurten werden het eerst geconfronteerd met een sterke toename van de werkloosheid als gevolg van de sluiting van nabijgelegen industrie en een lagere scholingsgraad van de inwoners. Bovendien hinkten het wooncomfort en de kwaliteit van buurtvoorzieningen achterop in vergelijking met de betere buurten. Naargelang de stad woont in deze buurten vooral een oudere autochtone arbeidersklasse, dan weer arbeidsmigranten die in de jaren '60 en '70 de sociaal-economisch opwaarts mobiele Belgen vervangen hebben.
- Het gemiddeld inkomen per inwoner van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest situeert zich onder het landelijk gemiddelde. Er wonen zowel hele rijke als hele arme inwoners. Hoewel het Brussels Hoofdstedelijk Gewest nog steeds het belangrijkste tewerkstellingsgebied van het land is, kent de werkloosheidsgraad er hoge pieken, vooral bij laaggeschoolde werkzoekenden, jongvolwassenen en werkzoekenden met een vreemde nationaliteit.

Wonen in de steden

- Een belangrijke basisvereiste voor een aantrekkelijke woonstad is de betaalbaarheid van woningen. De woningprijzen zijn sinds 2000 sterk gestegen. Sinds 2004 in de steden opvallend sterker dan in Vlaanderen. Zo zijn de woning- en appartementprijzen in de stad op 8 jaar tijd meer dan verdubbeld.
- De betaalbaarheid komt in de steden ook meer in het gedrang. Dit heeft te maken met het profiel van de stadsbewoners (meer alleenstaanden, eenverdieners en lage inkomens). De betaalbaarheid neemt doorheen de jaren duidelijk af omdat het mediaaninkomen nauwelijks gestegen is, terwijl de prijzen van de appartementen/woningen sterk toegenomen zijn. De verhouding tussen de prijzen van de woningen en het mediaaninkomen is het minst gunstig in Leuven, Antwerpen, Oostende en Brugge. In deze steden zijn meer dan 8 mediaaninkomens nodig om een kleine tot middelgrote woning aan te kopen. Een appartement, flat of studio is het duurst in Oostende en Brugge.
- Iets minder dan de helft van alle sociale huurwoningen bevindt zich in de centrumsteden. Antwerpen en Gent nemen hiervan bijna een derde voor hun rekening. Een evenredige spreiding van sociale woningen tussen stad en stadsrand is belangrijk om een goede sociale mix te bevorderen. In Brugge, Roeselare, Turnhout, Genk, Oostende, Gent, Antwerpen en Leuven ligt het aandeel sociale woningen in de stad twee tot drie maal hoger dan in de stadsrand. Ondanks de grote inspanningen inzake sociale huisvesting wordt de druk op de wachtlijsten groter.
- Huurders hebben het moeilijker om hun woonkosten te betalen dan eigenaars. Dat blijkt ook uit de survey 2008 van de Stadsmonitor: 10% van de huurders tegenover 3% van de eigenaars heeft het moeilijk. In Aalst loopt het aantal huurders dat de huur het afgelopen jaar wel eens niet heeft kunnen betalen op tot 15%. Kortrijk, Brugge, Leuven en Hasselt hebben minder huurders die moeite hebben om hun huur te betalen (ca. 8%).
- Er zijn weinig actuele gegevens over de woonkwaliteit in Vlaanderen. Algemeen kan gesteld worden dat in de steden een belangrijk aandeel van de woningen verouderd is en dat de woningen zelf niet voldoende afgestemd zijn op jonge gezinnen met kinderen en op de vergrijzing. Een onderzoek naar de kwaliteit en de betaalbaarheid van de Gentse privaat verhuurde woningen van het Centrum voor Duurzame Ontwikkeling en het Centrum Lokale Politiek in 2007 bevestigt de problematiek van de woonkwaliteit in de steden. 372 willekeurig geselecteerde woningen werden – als staal representatief voor alle private huurwoningen in het centrum – aan een interne en externe schouwing onderworpen. Uit de schouwingen van de woningen komt ook duidelijk naar voren dat de kwaliteit van de woningen op de Gentse private huurmarkt vaak nog te wensen over laat: 36% van de onderzochte woningen voldoet niet aan de minimumnormen voor bewoonbaarheid volgens de Vlaamse Wooncode. Tot deze groep behoren de woningen met een ernstige indicatie van onveiligheid (CO-vergiftiging, brand- of ontploffingsgevaar, elektrocutie). In 22,4% van de gevallen is dit risico echter vlot te herstellen; voor 12% is dat niet het geval. Nogal wat private huurwoningen kampen ook met vochtschade in min of meerdere mate: iets minder dan de helft. Bij 29,3% is die schade veeleer beperkt, voor 8,7% van de woningen is de vochtschade uitgebreid te noemen, en voor 6,8% is de vochtschade in de woning zeer uitgebreid.
- Uit een enquête van VEA (2008) blijkt dat 29% van de woningen nog volledig of gedeeltelijk enkel glas heeft, dat 70% geen vloerisolatie heeft en 17% geen dakisolatie. In de centrumsteden ligt dit percentage wellicht nog hoger. Er is vandaag evenwel nog geen graadmeter om de evolutie richting een groen stedengewest goed op te volgen.
- In 2009 hebben al meer dan 635 Europese steden, waaronder Antwerpen, Genk, Gent en Hasselt, het Convenant van Burgemeesters ondertekend. Zo verbinden zij zich ertoe verder te gaan dan de energiedoelstelling die de EU (= 8%) heeft vooropgesteld: 20 % CO₂-reductie tegen 2020. In dit forum, dat op initiatief van de Europese Commissie in samenwerking met het Comité van de Regio's is opgericht, zetten de steden zich in voor een gemeenschappelijk doel: de daling van hun CO₂-emissies door te kiezen voor energie-efficiëntie en acties ten gunste van hernieuwbare energiebronnen.
- Er is de laatste jaren veel geïnvesteerd in kwaliteitsvolle architectuur en openbare ruimte. Dat is goed besteed, want deze investeringen vergroten de aantrekkelijkheid van een stad en maken het leven in een stad heel wat aangenamer. Bovendien blijkt het een oppepper voor de fierheid van inwoners over hun stad. Dat wordt weerspiegeld in het feit dat bijna 75% van de inwoners fier is op zijn stad.
- De meesten zijn tevreden over de netheid van het centrum, al is dat niet voor elke centrumstad het geval.
- Vele stedelingen zien de kwaliteit van straten, pleinen, parken, monumenten en gebouwen graag nog een pak hoger liggen. Deze aspecten dragen bij tot een positieve kijk op de identiteit en de uitstraling van een stad en zorgen voor een grotere verbondenheid met de stad.
- Ook de tevredenheid over de buurt scoort opvallend hoog. Gemiddeld is drie kwart van de stadsbewoners tevreden over zijn/haar buurt. De tevredenheid over de netheid van de buurt en de groenvoorzieningen ligt iets lager dan elders in Vlaanderen. Bovendien verschilt die sterk van stad tot stad
- Algemeen ligt de tevredenheid over de voorzieningen redelijk hoog. Negen op tien inwoners is tevreden over het winkelaanbod. Ook de tevredenheid over het aanbod aan restaurants en cafés en het culturele aanbod ligt hoog. De tevredenheid over sport- en recreatievoorzieningen ligt lager. De verschillen tussen de steden zijn hier groter.
- Een goed voorzieningenaanbod op wijkniveau bepaalt ook mee de kwaliteit van de leefomgeving. Bijna alle stedelingen zijn tevreden over het aanbod aan zorgvoorzieningen in de buurt, met uitzondering voor de zorgvoorzieningen voor ouderen en de tevredenheid over de kinderopvang. Slechts de helft van de stedelingen vindt dat er voldoende kinderopvang is in de buurt. Ook de tevredenheid over speelvoorzieningen in de buurt is niet bijzonder groot. Globaal vindt slechts één op twee inwoners dat er voldoende speelvoorzieningen zijn. Ook de tevredenheid over jeugdvoorzieningen ligt eerder laag.
- Verder blijkt uit de Stadsmonitor 2008 dat in de meeste centrumsteden bijna drie op vier inwoners tevreden is over het contact met de burens. Meer dan drie kwart zegt te kunnen rekenen op familie, burens en vrienden bij ziekte.
- Het vertrouwen in de medemens ligt in de centrumsteden hoger dan erbuiten.
- Ook de verkeersleefbaarheid is belangrijke factor in de kwaliteit van de woonomgeving. Zo is gemiddeld drie kwart van de stedelingen tevreden over de aanwezigheid van openbaar vervoer in de buurt. Toch wordt de auto nog veel gebruikt voor woon-werk en vrijetijdsverplaatsingen. Dat vertaalt zich in het feit dat onaangepaste snelheid van het verkeer door meer dan de helft van de stedelingen als een probleem wordt ervaren.
- In Antwerpen, Gent en Leuven heeft het openbaar vervoer de voorbije jaren een marktaandeel van 25% tot 30% in het woon-werkverkeer verworven.

Democratisch draagvlak in de steden

- Centrumsteden investeren in burgerbetrokkenheid, maar er is nog een weg te gaan.
- Drie kwart van de stedelingen is tevreden over de informatie over culturele activiteiten, voorzieningen en nieuwe ingrepen en plannen in de stad.
- Over de inspanningen die de stadsbesturen leveren om de wensen van de bevolking te kennen en hen bij veranderingen in de buurt te betrekken, is amper een derde tevreden.
- Uit de survey 2008 van de Stadsmonitor blijkt nochtans dat in de centrumsteden een groot potentieel aan burgerschap en sociaal kapitaal aanwezig is. Meer dan 1 op 7 stedelingen heeft zich het afgelopen jaar ingezet voor zijn/haar straat, wijk of buurt.
- De politieke interesse van stedelingen ligt zelfs hoger dan bij de doorsnee Vlaming.
- Circa 60% van de stedelingen wil problemen onder de aandacht brengen en in zijn/ haar straat, buurt of wijk wel eens de handen uit de mouwen steken.

De steden in internationaal perspectief

- De steden Antwerpen, Brugge, Brussel en Gent zijn opgenomen in de Urban Audit (2004/2007), een profielbepaling van Europese steden. In vergelijking met andere Europese steden kennen deze steden een hoge arbeidsmarktproductiviteit, een lage werkzaamheidsgraad (ook voor ouderen) en een hoge langdurige werkloosheid
- Een urban audit enquête bij Europese steden (waaronder Antwerpen en Brussel) bracht aan het licht dat:
 - > de tevredenheid in Antwerpen en Brussel gemiddeld iets hoger is dan in de steden in de ons omringende landen.
 - > Antwerpen behoort tot de top voor tevredenheid over het openbaar vervoer en de tevredenheid over zorgvoorzieningen door ziekenhuizen.
 - > Over publiek groen en parken is de Antwerpenaar eerder minder tevreden in vergelijking met andere steden in Europa.
 - > Wonen is duur in het merendeel van de steden. In Antwerpen is de perceptie nog iets negatiever dan gemiddeld.
 - > In vergelijking met andere Europese steden heeft de Antwerpenaar minder het gevoel dat , inwijkelingen geïntegreerd zijn.
 - > Wat het veiligheidsgevoel betreft, situeert Antwerpen zich gemiddeld tegenover overige steden in Europa.
- De toeristische aantrekkingskracht van de Vlaamse steden neemt toe. De kunststeden trekken de meeste toeristen aan. Bijna de helft van alle aankomsten in het Vlaamse Gewest en in Brussel vinden plaats in de kunststeden. Ze zijn goed voor drie op de tien overnachtingen. Sinds enkele jaren wordt een positieve trend opgetekend. In 2007 werd de kaap van 9 miljoen overnachtingen overschreden.

Bestuurskracht in de steden

- De steden kennen een nieuw elan. Ze nemen nieuwe verantwoordelijkheden op, experimenteren met nieuwe invalshoeken en methoden. In 2005 ging in het kader van het Stedenfonds een visitatie door. De voorzitters rapporteerden over ‘stedelijk activisme’ . ‘Het stedelijke activisme heeft te maken met een versterkt leiderschap, met professionalisering (zowel ambtelijk als politiek), met een verbrede kijk op de stad, met een aangevoelde noodzaak om op andere wijzen te besturen, met een actieve stedelijke samenleving die druk legt op het bestuur, met impulsen vanwege centrale overheden, met het aantekelijke van andere praktijken, met netwerken die tussen mensen van steden ontstaan.’
- De centrumsteden spelen een belangrijke rol bij de uitvoering van het gemeentedecreet (strategische meerjarenplanning, budgethouderschap).
- De centrumsteden nemen in diverse domeinen zoals onderwijs en huisvesting een regierol op.
- Ze stimuleren veranderingsprocessen in de eigen organisatie (eenloketdienstverlening, gebiedsgerichte werking, projectmanagement en procesmanagement).
- Ze verzelfstandigen bepaalde functies (autonome gemeentebedrijven, vzw’s).
- Ze investeren in professionalisering van de ambtelijke organisatie en in strategische besluitvorming. Zo hebben verschillende steden hun medewerking verleend aan een recent SBOVonderzoek ‘Een paradigmatisch sturingsmodel voor strategische beleidsvorming in Vlaamse steden’ (2009), waarin dieper ingegaan wordt op de sturingsmodellen die de steden hanteren.
- De steden hebben ook deelgenomen aan een Werkgroep participatie, die op initiatief van de Vlaamse overheid in 2007 werd opgericht om een visie op participatie en een beleidskader te ontwerpen. Die visie moet zowel lokale bestuurders inspireren, als de vele organisaties die actief zijn in de stad en natuurlijk ook de burgers zelf. De aanbevelingen van deze werkgroep zijn gebundeld met aanbevelingen is neergeschreven in het rapport ‘Burgerparticipatie in Vlaamse steden’ (De Rynck e.a.2009).

Stadsregionale blik

- Steden hebben ook verder leren kijken dan de stadsgrens. Vele facetten van het maatschappelijke leven reiken verder dan de centrumstad of de randgemeenten. Burgers en organisaties zoals bedrijven, middenveldorganisaties, welzijns- en gezondheidsinstellingen organiseren zich op een stadsregionale schaal.
- De ontwikkeling aan de ene zijde van de stadsgrens kan niet verklaard worden zonder de ontwikkeling aan de andere kant van de stadsgrens mee in beschouwing te nemen.
- Een faciliterend kader voor stadsregionale samenwerking ontbreekt echter nog.
- Om hierop in te spelen zijn op initiatief van de Vlaamse overheid in de periode 2008-2009 stadsregionale gesprekken gevoerd. De aanbevelingen die voortgevloeid zijn uit deze gesprekken, zijn te vinden in een verslag ‘Een sterke stad en een sterke regio’ .

Impact instrumenten Vlaams stedenbeleid

- Het Stedenfonds wil een combinatie zijn van centrale stimulering en lokale activering. Tot op zekere hoogte is het Stedenfonds erin geslaagd om interactiviteit aan te wakkeren.
- Het Stedenfonds is een aanjager van stedelijke processen.
- Ook het Stadsvernieuwingsfonds is via de conceptsubsidie een aanjager voor kwaliteitsvolle stadsprojecten. Het overgrote deel van het budget wordt besteed aan projectsubsidies. Tot nu toe werd aan 23 projecten een subsidie toegekend.
- Het ondersteunen van stadsvernieuwingsprojecten heeft een dynamiek teweeggebracht. De selectie van projecten geldt als een kwaliteitslabel dat mensen en middelen in beweging brengt.
- Gemiddeld brengt 1 euro subsidie 20 euro aan investeringen met zich mee, zowel van private als van publieke partners.
- Via de ‘masterclasses stadsprojecten’ kunnen mandatarissen, ambtenaren, private ontwerpers en ontwikkelaars deelnemen aan een zesdaagse opleiding. Tot nu toe zijn 3 sessies doorgegaan.
- De resultaten van de eerste sessie werden gebundeld in de publicatie ‘Inzet, opzet, voorzet. Stadsprojecten in Vlaanderen’.
- De steden worden echter nog steeds geconfronteerd met een sectoraal georganiseerde bovenlokale overheid, die de steden vanuit de logica van de individuele ministers en hun entiteiten benadert. Om een al te versnipperd beleid tegen te gaan zijn eind 2007 tussen de Vlaamse overheid en de 13 centrumsteden stadscontracten voor de periode 2007-2012 afgesloten. Doel van de stadsprojecten is een betere afstemming tussen het Vlaamse en het lokale beleid te realiseren.

Financiële beperkingen

- De financiën van de meeste Vlaamse steden staan onder druk. Diverse studies van Dexia hebben al uitgewezen dat de uitgaven sneller stijgen dan de ontvangsten.
- Toch bleven de meeste besturen de laatste jaren nog (net) uit de rode cijfers, vooral ten gevolge van een aantal (eenmalige) meevallers die te maken hebben met de gedeeltelijke verkoop van financiële activa (Dexia, Electrabel en Suez, Telenet, ...), met de herstructurering van het Gemeentefonds vanaf 2003 en met de schuldovernameoperatie a rato van 100 euro/inwoner in 2008.
- Een aantal nieuwe uitdagingen zorgen ervoor dat de lokale financiën er momenteel niet goed voor staan.
 - > Aan uitgavenzijde worden de steden geconfronteerd met een substantiële stijging van de personeelskosten.
 - > Daarnaast staan de besturen voor enorme investeringen op het vlak van waterzuivering (Europese richtlijn oppervlaktewater) en infrastructuur voor ouderen, hogere kosten voor schuldfinanciering door de fors gestegen bancaire marges en de impact van de economische recessie op de mate waarin mensen een beroep doen op het OCMW.
 - > Aan ontvangstenzijde worden ze geconfronteerd met een zware terugval van de dividenden. De blijvende vervennootschappelijking waardoor stedelijke en gemeentelijke belastingontvangsten verdwijnen, en de impact van de economische recessie op de inkomsten uit de aanvullende personenbelasting en de opcentiemen onroerende voorheffing, brengen minder ontvangsten met zich mee.
- Daarnaast wordt vastgesteld dat lokale besturen goed zijn voor ca. 50% van de Overheidsinvesteringen

Besluit

Uit de omgevingsanalyse blijkt dat het belang van de steden voor Vlaanderen nauwelijks overschat kan worden. Meer dan anderhalf miljoen Vlamingen woont in een stad. De diversiteit van de stadsbevolking vertaalt zich in een diversiteit aan troeven en noden. Daarnaast zijn nog veel meer mensen aangewezen op de stad voor onder meer hun job, ontspanning, zorg en onderwijs.

Een ambitieus en horizontaal Vlaams stedenbeleid is meer dan ooit nodig om een belangrijke doelstelling van het pact 2020 waar te maken: de omvorming van Vlaanderen tot een groen stedengewest.

Uit de omgevingsanalyse blijkt dat de uitdagingen zich situeren op een heel brede waaier van domeinen : economie, innovatie, mobiliteit, ruimtelijke ordening, onderwijs, welzijn en milieu om er maar enkele op te noemen.

Verder blijkt dat er vaak grote onderlinge verschillen bestaan tussen de steden. Dat vraagt maatwerk in het kader van een sterk partnerschap met de stedelijke overheden.

Bovendien brengt een Vlaams stedenbeleid ook een belangrijke internationale dimensie met zich mee. Ook dat blijkt uit de omgevingsanalyse. De steden in Vlaanderen ontwikkelen zich in een internationaal perspectief en drukken een grote stempel op het imago en de aantrekkingskracht van Vlaanderen in de wereld.

II. Strategische en operationele doelstellingen

A. Strategische doelstellingen en beleidseffecten en indicatoren

Thema	Verwijzing regerakkoord *	SD	Strategische doelstelling	Beoogde beleidseffecten en indicatoren
Wonen	p. 22	SD1	Wonen in de stad wordt aantrekkelijker	Meer jonge gezinnen blijven in de stad, hun stadsvlucht verkleint (kindvriendelijke steden)
				Toename stadsbevolking (kindvriendelijke steden)
				Meer betaalbare, kwaliteitsvolle en energiezuinige steden (betaalbaar wonen, kwaliteitsvolle en energiezuinige woningen)
				Verbetering situatie van achtergestelde wijken (aangenaam wonen)
				Korte en minder lange wachtlijsten en -tijden voor kinderopvang
				Meer stedelingen zijn tevreden over hun stad en buurt
				Slim en creatief omspringen met de beperkte ruimte
RO	p. 23	SD2	Een ruimtelijk stedelijk gebiedsbeleid ontwikkelen	Betere ruimtebalans tussen de 4 componenten van het Ruimtelijk Structuurplan (stedelijke gebieden, buitengebieden, economie en verkeersinfrastructuur)
Armoede Gezondheid Toegankelijkheid voorzieningen Vertrouwen in bestuur Tewerkstelling Onderwijs	p. 24	SD3	De steden zetten in op een open en warme samenleving	Daling van de armoede
				Minder stedelingen ervaren discriminatie
				De toegankelijkheid tot de gezondheidsvoorzieningen voor de stedelingen verbetert en hun welbevinden vergroot
				De tevredenheid over het aanbod en de kwaliteit van de voorzieningen in de stad stijgt
				Het vertrouwen van de stedelingen in het stadsbestuur en haar diensten neemt toe
				De jeugd- en de langdurige werkloosheid daalt aanzienlijk
				De schoolse vertraging neemt af en meer jongeren halen een diploma of getuigschrift
				De beeldvorming over de ander wordt positiever
Economie Werken	p. 25	SD4	De steden groeien uit tot belangrijke centra van creativiteit en ondernemingsschap	De economische aantrekkingskracht van de steden neemt toe. 1. Het aandeel werknemers in kennisintensieve en creatieve sectoren neemt toe 2. De netto-aangroei van de stedelijke ondernemingen stijgt 3. De overlevingsgraad van de starters verbetert 4. De economische groeikracht stijgt

				5. Het aandeel buitenlandse investeringen in de steden groeit
Milieu	p. 26	SD5	De steden vergroenen	Evolutie van het aantal m ² toegankelijk groen per inwoner op wandel- en fietsafstand
				Parameters leefomgevingkwaliteit
Mobiliteit	p. 27	SD6	Naar slimme mobiliteit in de steden	Modal shift naar meer duurzame vervoerswijzen cfr. STOP-principe
				Gebruik personenwagen daalt voor korte verplaatsingen (minder dan 10 km), zowel voor functionele verplaatsingen (woon-werk, woon-school, winkel- als werk-werk verplaatsingen) als voor verplaatsingen in de vrije tijd.
				De milieukwaliteit van de steden verbetert
				Aantal kilometers realisatie fietspaden en tramassen, heraanleg doortochten in stedelijke gebieden
				De verkeersveiligheid verhoogt, met als indicator het dalen van het aantal verkeersongevallen en verkeersslachtoffers
				Er is grotere tevredenheid bij stadsbewoners als het gaat om mobiliteit (vb. aanwezigheid van halte voor openbaar vervoer in de buurt, en het rijgedrag, inrichting publiek domein).
In stadsvernieuwingsprojecten zijn voet- en fietspaden beter ingebed in het groene en blauwe kader van de projecten en bij uitbreiding in de blauw-groene netwerken van de stad.				
Participatie	p. 29	SD7	De steden bieden meer ruimte voor inspraak en betrokkenheid van bewoners	Het aandeel van de inwoners dat zich voldoende geïnformeerd voelt over de activiteiten, de dienstverlening, de initiatieven en de beslissingen over en door de stad neemt toe
				Het aandeel van de inwoners dat vindt dat het stadsbestuur de inwoners voldoende raadpleegt, stijgt
Interbestuurlijke samenwerking	p. 30	SD8	Een versterkt en doeltreffend Vlaams stedenbeleid in partnerschap met steden die goed bestuurd worden	De stadsbesturen zijn tevreden over het Vlaamse stedenbeleid
Geïntegreerde Stedenbeleid	p. 31	SD9	Alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid ondersteunen de steden	Meer samenwerking tussen beleidsdomeinen op Vlaams niveau

* De pagina's verwijzen naar de pagina's in de beleidsbrief waar de relevante stukken uit het regeerakkoord zijn opgenomen en niet naar de pagina's in het regeerakkoord

B. Operationele doelstellingen, acties en instrumenten

	Operationele doelstelling	Verwijzing regeerakkoord	Acties	Instrumenten
1	Tegen eind 2013 is het Vlaams Stedenfonds na evaluatie en in samenspraak met de steden geactualiseerd en klaar voor implementatie door de nieuwe stadsbesturen en de VGC in de periode 2014-2019.	p. 33 <i>“De verdere financiering van de stedelijke functies wordt verder verzekerd door het Stedenfonds.”</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Administratieve rapportering wordt zoveel mogelijk vereenvoudigd en financiële controle geoptimaliseerd • Belangrijk om onmiddellijk te beginnen met de voorbereiding van de convenantperiode 2014-19. Daartoe in 2011 een Visitatieronde in de 13 centrumsteden en de VGC. Opdracht: <ul style="list-style-type: none"> > per stad en voor de VGC de voortgang, de effectiviteit en de efficiëntie van de beleidsovereenkomst evalueren en eventueel voorstellen tot bijsturing formuleren > een globale evaluatie maken van de efficiëntie en effectiviteit van het decreet als beleidsinstrument en voorstellen tot bijsturing formuleren. • Het bijgestuurd en geupdated Vlaams Stedenfonds houdt rekening met de conclusies over de verdeling en de besteding van de middelen van het auditverslag van het Rekenhof 	<p>Administratieve vereenvoudiging rapportering en optimaliseren van financiële controle</p> <p>Grote betrokkenheid van de steden en het Kenniscentrum bij de uitwerking en de opvolging van de resultaten van de Visitatieronde in 2011</p> <p>Auditverslag van het Rekenhof verwerken in bijgestuurd Stedenfonds</p>
2	Het stadsvernieuwingsfonds wordt verder gezet en geoptimaliseerd.	p. 33-34 <i>“De verdere financiering van de stedelijke functies wordt verder verzekerd door het stadsvernieuwingsfonds.”</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Deze legislatuur: evaluatie en aanpassing van het decreet en uitvoeringsbesluit inzake de stadsvernieuwingsprojecten. Doel: versterking van de kwaliteiten en wegwerken van bepaalde hinderpalen die een soepele en meer gerichte werking in de weg staan. • Bij de selectie van de stadsvernieuwingsprojecten zal meer aandacht gaan naar duurzaamheid, kindvriendelijkheid, revitalisering van achterstandswijken en toegankelijkheid. In dit kader worden, in samenwerking met het Vlaams Expertisecentrum Toegankelijkheid toegankelijkheidsrichtlijnen ontwikkeld. • Bij de beoordeling van de projecten zal extra gekeken worden naar de kwaliteit van de uitvoeringsplannen van de ingediende projecten. Cruciaal hierbij is werken aan een verbeterde vorm van de Publiek-Publiek-Private samenwerking. Ten slotte zal onderzocht worden hoe de huidige procedure eenvoudiger kan. • Ook de bevindingen van het JESSICA-onderzoek (2009) worden in overweging genomen. JESSICA laat lidstaten, regio's of steden toe om geïntegreerde Stadsontwikkelingsfondsen op te richten waarbinnen verschillende middenstromen (lokaal en Europees), maar ook expertise en opvolging, rapportering worden gebundeld. 	<p>Evaluatie en aanpassing decreet en uitvoeringsbesluit inzake de stadsvernieuwingsprojecten</p> <p>Werken aan een verbeterde publiek-publiek-private samenwerking</p> <p>In overweging nemen bevindingen Jessica-onderzoek</p>
3	De stadsregionale samenwerking faciliteren	p. 34 <i>“In het kader van de krijtlijnen die in punt 4 werden uitgetekend over interbestuurlijke samenwerking en intermediaire structuren, zoeken we naar een manier om de gebieden die</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Het Vlaams Stedenbeleid zal stadsregionale samenwerking stimuleren • De Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken formuleert tegen het jaareinde 2009 een advies op basis van het eindrapport van het discussieplatform Rasterstad - Stadsregionale samenwerking met 21 aanbevelingen. 	<p>Advies opvolgen</p>

		<i>buiten de bestuurlijke stadsgrenzen vallen te betrekken bij het Vlaams stedenbeleid (stadsregionale samenwerking, rasterstad)”</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Het Vlaams stedenbeleid zal dit advies van dichtbij opvolgen en in nauw overleg met de Vlaamse minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur concrete voorstellen uitwerken. 	Concrete voorstellen uitwerken in nauw overleg met de minister bevoegd voor Binnenlands bestuur
4	Het Vlaams Stedenbeleid zet de steden positief in de kijker.	p. 35	<ul style="list-style-type: none"> • Met gerichte campagnes zet de Vlaamse overheid haar beleidsaccenten in de kijker <ul style="list-style-type: none"> > Het Belgisch EU-voorzitterschap 2010 aangrijpen als kans om Vlaanderen op de kaart te zetten als een zelfbewuste, open deelstaat met een cruciale rol voor de steden. > Afstemmen van de website www.thuisindestad.be op de website en communicatielijnen van het Kenniscentrum zodat ze elkaar versterken. > de Thuis in de stad-prijs wordt geëvalueerd op thema ‘s, timing en frequentie en zonodig bijgestuurd 	<p>Vlaanderen op de kaart zetten via Belgisch EU-voorzitterschap 2010</p> <p>Afstemming websites team stedenbeleid en Kenniscentrum</p> <p>Evaluatie Thuis in de stad-prijs</p>
5	De steden maken gebruik van de stadsmonitor voor hun strategische meerjarenplanning	p. 35-36	<ul style="list-style-type: none"> • De stadsmonitor wordt geupdated tegen de volgende gemeenteraadsverkiezingen en dit in overleg met de stedenstuurgroep • Er wordt geïnvesteerd in indicatorenontwikkeling voor de domeinen die nu nog niet zijn ingevuld (o.a. toerisme) • De Vlaamse overheid gaat met de Meet- en Weetcel de mogelijkheid na van kennisuitwisseling en samenwerking, en zet het om in concrete acties. • Er wordt onderzocht op welke manier en met welke partners de internationale positie van de steden kan gemeten worden 	<p>Update stadsmonitor</p> <p>Indicatorenontwikkeling voor domeinen die nu nog niet ingevuld zijn</p> <p>Onderzoek mogelijkheid kennisuitwisseling en samenwerking Meet- en Weetcel VGC</p> <p>Onderzoek naar manier en partners meting internationale positie van steden</p>
6	De methodiek van de stadscontracten wordt in samenspraak met de steden uitgebreid met nieuwe sectoroverstijgende thema's en de methodiek krijgt een structurele verankering in de reguliere werking van de Vlaamse overheid.	p. 36 <i>“We zetten verder het instrument van de stadscontracten in.”</i>	<ul style="list-style-type: none"> • De stadscontracten 2007 – 2012 worden verder gezet, geëvalueerd en beheer ervan op punt gezet. • Vernieuwing van de stadscontracten voor de duur van de nieuwe lokale legislatuur 2013-2019 • Verbeterpunten lopende stadscontracten: <ul style="list-style-type: none"> > Een duidelijk budgettair engagement van de Vlaamse regering over de voortzetting van de stadscontracten. > Oprichting van een politiek-ambtelijke gemengde stuurgroep Stadscontracten, die gevoed wordt vanuit de verschillende begeleidingsteams stadscontracten en het Kenniscentrum Vlaamse steden. > Aanwijzing van een projectleider die instaat voor de coördinatie van de stadscontracten voor grote projecten op Vlaams niveau - met een duidelijke opdracht en mandaat. > Met het oog op toekomstige partnerschappen en coproducties met de steden wordt onderzocht of de projectleiding voor sommige stadscontracten niet kan waargenomen worden door een duo, met één vertegenwoordiger op Vlaams en 	<p>Evaluatie en optimalisatie beheer stadscontracten</p> <p>Tijdige voorbereiding van de nieuwe stadscontracten met de steden en de Vlaamse overheid</p> <p>Budgettair engagement VR over voortzetting stadscontracten</p> <p>Oprichting gemengde stuurgroep stadscontracten met om Kenniscentrum</p> <p>Aanwijzing projectleider op Vlaams niveau</p> <p>Onderzoek duo- projectleiding</p>

			<p>één op stedelijk niveau.</p> <p>> Bij de samenstelling van een projectteam kan afhankelijk van de schaal en de complexiteit van het project overwogen worden externe deskundigen toe te voegen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onderzoek zal uitwijzen hoe de methodiek van de stadscontracten structureel kan verankerd worden in de organisatie van de Vlaamse overheid. College van ambtenaren-generaal neemt een coördinerende rol op. 	<p>Onderzoek toevoeging externe deskundigen in grote en complexe projecten</p> <p>Onderzoek structurele verankering methodiek stadscontracten in organisatie Vlaamse overheid</p>
7	Wisselwerking met andere beleidsvelden binnen de Vlaamse overheid opstarten en de bestaande verstevigen.	p. 37	<ul style="list-style-type: none"> • De beleidsnota's en de jaarlijkse beleidsbrieven worden getoetst op hun 'stadsgevoeligheid'. • Aanwezigheid of gebrek aan horizontale verbanden worden gebundeld aan de hand van de methode van de open coördinatie. • Op basis hiervan worden verbeterpunten en doelstellingen met de betrokken beleidsverantwoordelijken en administraties uitgewerkt. • Rond een haalbaar aantal prioriteiten van het stedenbeleid worden thematische domeinoverschrijdende programma's gestart met als doel de uitwerking van concrete voorstellen om het horizontaal Vlaams beleid en de gebiedsgerichte aanpak van de steden te versterken. 	<p>Toetsing van beleidsnota's en jaarlijkse beleidsbrieven op stadsgevoeligheid</p> <p>Bundeling van aanwezigheid of gebrek aan horizontale verbanden</p> <p>Uitwerken verbeterpunten en doelstellingen met betrokken beleidsverantwoordelijken en administraties</p> <p>Starten van thematische domeinoverschrijdende programma's</p>
8	Het Vlaams stedenbeleid beter wetenschappelijk ondersteunen	p. 37-38	<ul style="list-style-type: none"> • De set van indicatoren (en de causale verbanden met de survey-resultaten) van de stadsmonitor wordt verder geoptimaliseerd. • De stadsmonitor wordt beter bekend gemaakt bij de Vlaamse administratie, voor betere afstemming van andere beleidsdomeinen op stedelijke ontwikkelingen. • Data verzamelen om de steden te vergelijken met de rest van Vlaanderen, zodat de monitor nog beter de positie van de steden beschrijft. • Ontwikkelen van een onderzoeksagenda voor de komende jaren, samen met het Kenniscentrum Vlaamse Steden. 	<p>Zie boven</p> <p>Betere bekendmaking van de stadsmonitor bij de Vlaamse administratie</p> <p>Verzameling data om steden te vergelijken met de rest van Vlaanderen</p> <p>Ontwikkelen van een onderzoeksagenda samen met Kenniscentrum</p>
9	De samenwerking en het overleg met andere overheden en stakeholders intensifiëren en intern afstemmen in functie van een beter geïntegreerd en onderbouwd stedenbeleid	p. 38	<ul style="list-style-type: none"> • Onderstening van de visie, prioriteiten en acties van het Vlaams beleid ter versterking van Brussel en de Vlaamse rand. Verderzetting van der bestaande beleidsinstrumenten, waar nodig afstemming op maat van de VGC. • Vlaanderen positioneert zich sterk in Europa en benut de kansen van het EU-voorzitterschap om de beeldvorming te verbeteren en aansluiting bij de kopgroep te zoeken. 	<p>Verderzetten bestaand instrumentarium en waar nodig afstemmen op maat VGC</p> <p>EU – voorzitterschap benutten om beeldvorming over Vlaanderen te verbeteren</p>

			<ul style="list-style-type: none"> • Het Vlaams stedenbeleid ondersteunt de steden om Europees en internationaal samen te werken, en zich op de kaart te zetten. Het Vlaamse Stedenfonds screent en benut alle mogelijkheden van Europese fondsen en kansen voor stedelijke ontwikkeling. • Het ondersteuningsprogramma van de steden wordt verder uitgebouwd met het oog op het verhogen van de competenties en het opbouwen van capaciteit in de steden • Initiatieven om de Europese agenda alert te houden voor de noden van de Vlaamse steden. Opvolging van het Charter van Leipzig, de post-Lissabonstrategie, de toekomst van het cohesiebeleid na 2013 en allerhande groenboeken. • Zorgen dat Europa de Vlaamse steden ontdekt, door hen op de agenda te zetten. De stuurgroep Europa met o.a. het Vleva en het Kenniscentrum Vlaamse Steden, neemt de regie hiervan op zich. • Nauwe opvolging van de ontwikkelingen inzake stedenbeleid op het federale niveau (fiscaliteit, veiligheid, regie der gebouwen, EUKN,...) door het Vlaams stedenbeleid. 	<p>Screening alle mogelijkheden van Europese fondsen</p> <p>Verder uitbouwen ondersteuningsprogramma steden</p> <p>Europese agenda alert houden voor noden van de Vlaamse steden</p> <p>Vlaamse steden op de Europese agenda te zetten onder regie van de stuurgroep Europa</p> <p>Opvolging ontwikkelingen inzake stedenbeleid op federale niveau</p>
--	--	--	---	--